

Základní experimenty s lasery

F. Sýkora, Gymnázium Velké Meziříčí, sykora.frantisek@gvm.cz

P. Váňa, Gymnázium Nymburk, petvana@centrum.cz

H. Bartlová, Gymnázium Brno – Řečkovice, h.bartlova@seznam.cz

Abstrakt:

V našem miniprojektu, jak už vyplívá z názvu, jsme se zabývali základními experimenty s lasery, tzn.: Zkoumání interferenčních jevů, vznikajících při průchodu paprsku z He-Ne laseru skrz štěrbinu, optickou mřížku nebo po odrazu tohoto paprsku od CD popř. DVD.

1 Úvod

V tomto projektu jsme se chtěli zabývat několika jevy. První z nich byl **interference**⁽¹⁾, druhým neméně zajímavým byl jev zvaný **difrakce**⁽²⁾.

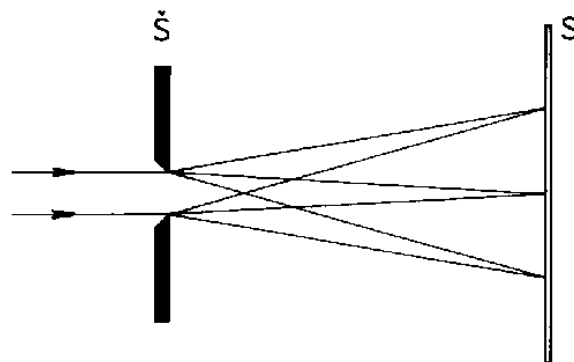
⁽¹⁾ Interference znamená vzájemné ovlivňování, prolínání nebo střetání jevů či hmoty. Nejčastěji se jedná o charakteristickou vlastnost vln. Při jejich pohybu a prolínání se v určitém bodě vzájemně zesilují, zatímco v jiných bodech vzájemně ruší. Tyto jevy se zobrazují pomocí interferenčního obrazu.

⁽²⁾ Difrakce (ohyb) vlnění označuje jevy, které vznikají při průchodu vlnění otvorem nebo kolem překážky způsobující narušení vlnění.

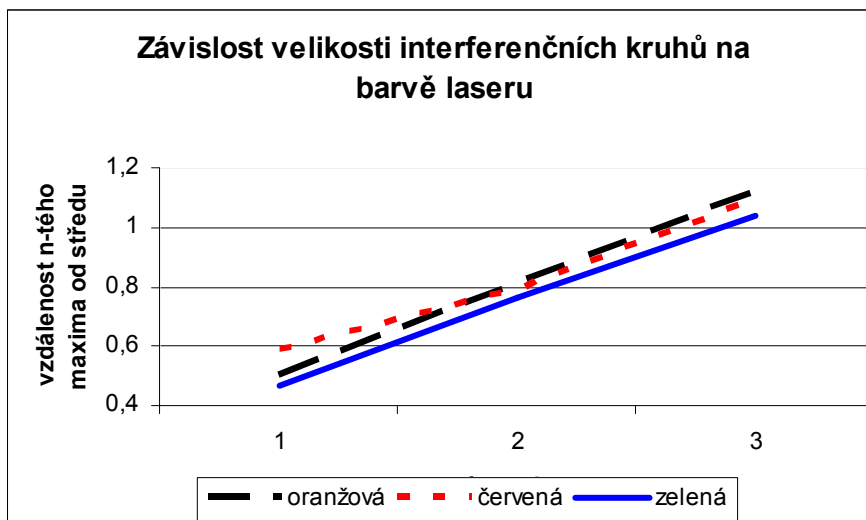
2 Výsledky

Experimentální měření interference:

Mezi laser a stínítko jsme umístili překážku s úzkou štěrbinou. Po průchodu paprsku štěrbinou jsme mohli pozorovat interferenční obrazce na stínítku.

Obr. 1 Průchod světla štěrbinou a jeho lom

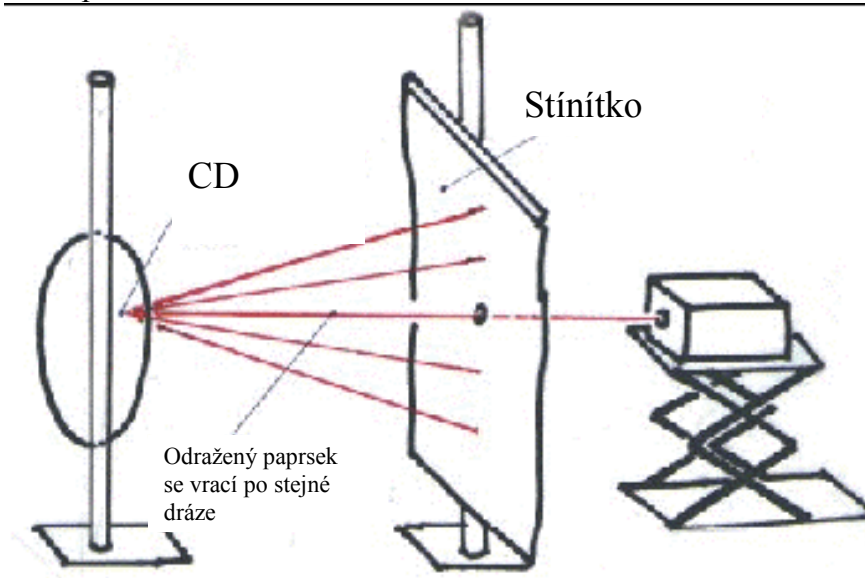

Obr. 2 Závislost velikosti interferenčních kruhů na barvě laseru

Experiment s CD (DVD):

Datovou oblast CD si můžeme představit jako difrakční mřížku, ze které můžeme pomocí difrakce určit hustotu záznamu dat.

Za překážku s úzkou štěrbinou jsme umístili CD. Po průchodu paprsku skrz štěrbinu jsme mohli pozorovat na překážce interferenční obrazce.

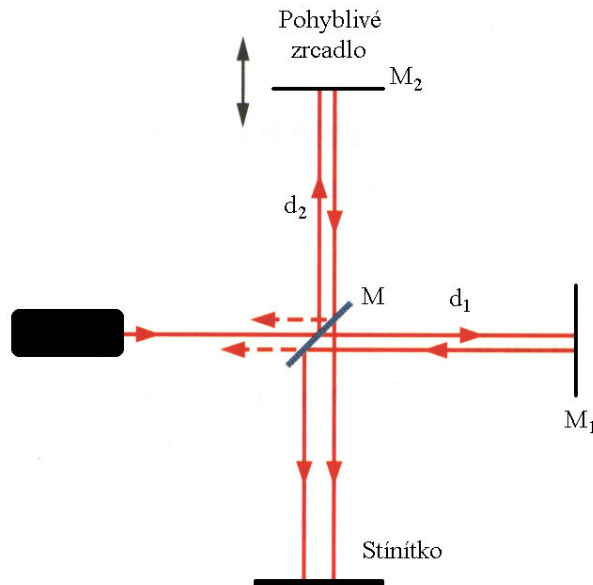
Obr. 3 Experiment s CD

Z experimentu vyplynulo, že hustota dat na CD je 1450nm, reálná hodnota je 1600nm, u DVD je 760nm. Odchyłka byla hlavně způsobena nepřesností měření vzdáleností interferenčních maxim.

Michelsonův interferometr:

Paprsek světla z laseru dopadá na polopropustnou skleněnou desku M. Je rozdělen na dva paprsky o stejné intenzitě. První paprsek se od destičky odráží do pevného zrcadla M_1 a odtud

se odráží zpět a dopadá na stínítko. Druhý z paprsků destičkou prochází a kolmo dopadá na pohyblivé zrcadlo M_2 odráží se zpět od zpět na destičku, odkud se odráží na stínítko. Zde oba paprsky interferují. Na stínítku jsme pak mohli pozorovat maxima a minima v podobě světlých a tmavých kroužků.

Obr. 4 Michelsonův interferometr

3 Závěr

Cíli našeho projektu bylo, se seznámit s některými experimenty s lasery a pozorování interferenčních a difrakčních jevů.

Zjišťovali jsme závislost velikosti interferenčních kruhů na vlnové délce resp. barvě laseru. Dále jsme měřili příčný odstup datových stop u CD a DVD. Námi naměřené hodnoty se pohybovaly v blízkosti reálného odstupu.

Sestavili jsme Michelsonův interferometr a na stínítku pozorovali interferenční kroužky (maxima a minima).

Dosáhli jsme všech vytyčených cílů

Poděkování

Předně bychom chtěli poděkovat našemu supervisorovi M. Krúsovi za jeho pomoc. Dále bychom chtěli poděkovat pořadatelům Fyzikálního týdne, za to, že jsme se mohli zúčastnit této akce.

Reference

[1] www.wikipedia.cz

[2] Kol. autorů: http://www.g-plasy.cz/predmety/fyzika/soubory_06/pasek.PDF

[3] Praktika pro FJFI: <http://praktika.fjfi.cvut.cz/IntOhybSv/>

